O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

QARSHI MUHANDISLIK IQTISODIYOT INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”
QarMII rektori
_______ Bazarov O.Sh.
“___”________ 2022 yil

ICHKI AUDIT

FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	400000	-	Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	410000	-	Biznes va boshqaruv
Ta’lim yo‘nalishi:	70410101	-	Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar va sohalar bo‘yicha)
	70410102		Audit (tarmoqlar va sohalar bo‘yicha)

Qarshi – 2022

Scanned with CamScanner

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS – Kreditlar	
ES. 336 IAUD 1 4 2.01	2022-2023	1	4	
Fan/modul turi	Ta'lim tili		Haftadagi dars soatlari	
Tanlov fani	O'zbek		4	
I.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Ichki audit	60	60	120

II. Fanning mazmuni

"Ichki audit" fanining asosiy maqsadi talabalarda xo'jalik yurituvchi sub'ektlarda buxgalteriya hisobi tashkil qilinganligi ustidan nazorat o'rnatish (xo'jalik mablag'lari va ularning kelib chiqish manbalari, ularning xo'jalik yuritish jarayonidagi harakati, xo'jalik muomalalarini hisobga olish to'g'riligi, ularni hujjatlashtirish va umumlashtirish, korxona, tashkilot, muassasalarning mulkiy, moliyaviy faoliyati to'g'risidagi to'liq ishonarli ma'lumotlarni shakllantirilganligi, boshqaruv hisobini tashkil qilish, uning normativ huquqiy asoslari) bo'yicha yo'nalishiga mos bilim, ko'nikma va malaka shakllantirish hisoblanadi.

Hozirgi kunda mamlakatimizda xo'jalik yurituvchi sub'ektlar faoliyatini samaradorlik va unumdorlik ko'rsatkichlariga asosan baholash, korxona moliyaviy va boshqaruv faoliyati bilan bog'liq muammoli masalalar yuzasidan asosli tavsiya va yo'nalish berishda ichki va tashqi auditning o'rni beqiyosdir. Ichki audit fanining vazifasi - korxonalarda buxgalteriya hisobini tashkil etish, mavjud barcha resurslardan foydalanish, samaradorlikka erishish yo'llarini aniqlash, tadbirkor va ishbilarmonlar faoliyatiga baho berish kabi masalalarni hal etishga ko'maklashish, hisobotlarni tuzish, moliyaviy hisobot ma'lumotlarining shaffofligini ta'minlash, boshqa sub'ektlar bilan hisob siyosati to'g'ri tashkil etilishini qonunlar, qarorlar va boshqa normativ hujjatlarni o'rganishlari va o'zlashtirishlari kabi masalalarni o'rgatishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-MODUL. ICHKI AUDITNING NAZARIY ASOSLARI

1-mavzu. "Ichki audit" faniga kirish

"Ichki audit" fanining predmeti, metodi, ob'ektlari hamda boshqa fanlar bilan o'zaro aloqasi. Korxonani boshqarish tizimida moliyaviy nazoratning o'rni. Moliyaviy nazorat turlari. Ichki audit tushunchasi, uning maqsad va vazifalari. Ichki audit xususiyatlari. Ichki audit turlari.

2-mavzu. Ichki auditning me'yoriy-huquqiy asoslari

Ichki auditni tashkil qilish bo'yicha xalqaro talablar. Ichki auditni O'zbekiston Respublikasida me'yoriy tartibga solish. Korxonalarda ichki auditning tartibga solinishi. Ichki auditorlarning professional axloqi. Ichki audit xizmati xodimlarining huquq va majburiyatlari.

3-mavzu. Ichki audit xizmatini tashkil etish

Ichki nazorat va audit tizimiga talablar. Ichki nazorat xizmatini tashkil etish shakllari. Korxonalarda ichki audit xizmatini tashkil etish bosqichlari. Korxonalarda ichki audit xizmati to'g'risidagi Nizom. Ichki auditning korxonaning boshqa xizmatlari va bo'limlari bilan o'zaro bog'liqligi. Ichki nazorat va auditni tashkil qilishga xalqaro talablar. Ichki audit xizmatining funktsiyalari, huquqlari va majburiyatlari

4-mavzu. Ichki auditni rejalashtirish

Ichki auditni o'tkazish bosqichlari. Ichki audit xizmatining ishini rejalashtirish. Ichki auditning rejasi va dasturini tuzish. Auditorlik tekshiruviga tayyorgarlik ko'rish. Korxonada ichki auditni o'tkazish tartibi. Ichki auditorlik ish hujjatlari.

5-mavzu. Ichki audit usullari

Ichki audit metodikasining xususiyatlari. Ichki auditda mulk va majburiyatlar inventarizatsiyasi. Nazorat, tekshiruv va o'lchov. Alohida hujjatlar va ularning bir turdagi va o'zaro bog'liq muomalalari bo'yicha uyg'unligini tekshirish metodlari. Ichki auditorlik tahliliy amallar. Ichki auditda auditorlik tanlash. Ichki auditning boshqa metodlari.

6-mavzu. Ichki auditni o'tkazish

Ichki auditda korxona buxgalteriya hisobi tizimini baholash. Ichki auditorlik ish hujjatlarni tayyorlash. Aksiyadorlik jamiyatlarida ichki audit xususiyatlari. Ichki auditni o'tkazishda dasturiy ta'minotdan foydalanish va ma'lumotlarni kompyuterda qayta ishlash sharoitida ichki audit. Alohida filiallarda tekshiruvni o'tkazish.

2-MODUL. ICHKI AUDITNI O'TKAZISH XUSUSIYATLARI

7-Mavzu. Hisobning alohida bo'limlarida ichki auditni o'tkazish xususiyatlari

Pul mablag'lari bo'yicha muomalalarning ichki auditi. Hisob-kitob muomalalari ichki auditi. Ishchilar bilan mehnat haqi hisobining ichki auditi. Asosiy vositalar va nomoddiy aktivlar bo'yicha muomalalar ichki auditi. Tovar moddiy zahiralar hisobi va saqlanishining ichki auditi. Moliyaviy natijalar hisobining ichki auditi.

8-Mavzu. Ichki auditda biznes jarayonlar va risklar

Ichki auditni o'tkazishda korxonaning biznes-jarayonini o'rganish ahamiyati. "Ishlab chiqarish" biznes jarayonining ichki auditi. "Ishlab chiqarish" biznes-jarayonining ichki auditini o'tkazish usullari va vositalari. Biznes jarayonda ichki auditda auditorlik risklar.

9-Mavzu. Ichki audit natijalarini umumlashtirish va rasmiylashtirish

Ichki audit natijalarini umumlashtirish. Ichki audit tekshiruvi bo'yicha yakuniy hujjatni tuzish tartibi. Ichki audit natijasida aniqlangan kamchiliklar va xatolarni to'g'rilash bo'yicha chora-tadbirlar. Keyingi auditorlik nazoratini tashkil qilish. Ichki audit xizmati ishining samaradorligini baholash. Kengash va rahbariyatga hisobot berish.

Scanned with CamScanner

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlarini o'tkazishda quyidagi didaktik tamoyillarga amal qilinadi:

- amaliy mashg'ulotlarning maqsadini aniq belgilab olish;
- o'qituvchining innovatsion pedagogic faoliyati bo'yicha bilimlarni chuqurlashtirish imkoniyatlariga talabalarda qiziqish uyg'otish;
- talabalarda natijani mustaqil ravishda qo'lga kiritish imkoniyatini ta'minlash;
- talabani nazariy-metodik jihatdan tayyorlash;
- amaliy mashg'ulotlar nafaqat aniq mavzu bo'yicha bilimlarni yakunlash, balki talabalarni tarbiyalash manbai hamdir.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-MODUL. ICHKI AUDITNING NAZARIY ASOSLARI
1-mavzu. "Ichki audit" faniga kirish.
2-mavzu. Ichki auditning me'yoriy-huquqiy asoslari
3-mavzu. Ichki audit xizmatini tashkil etish
4-mavzu. Ichki auditni rejalashtirish
5-mavzu. Ichki audit usullari
6-mavzu. Ichki auditni o'tkazish
2-MODUL. ICHKI AUDITNI O'TKAZISH XUSUSIYATLARI
7-Mavzu. Hisobning alohida bo'limlarida ichki auditni o'tkazish xususiyatlari
8-Mavzu. Ichki auditda biznes jarayonlar va risklar
9-Mavzu. Ichki audit natijalarini umumlashtirish va rasmiylashtirish

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashgulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV.Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

"Ichki audit" fani bo'yicha talabaning mustaqil ishi shu fanni o'rganish jarayonining tarkibiy qismi bo'lib, uslubiy va axborot resurslari bilan to'la ta'minlangan.

Talabalar auditoriya mashg'ulotlarida pedagog-xodimlarning ma'ruzasini tinglaydilar, misol va masalalar yechadilar. Bundan tashqari ayrim mavzularni kengroq o'rganish maqsadida qo'shimcha adabiyotlarni o'qib, referatlar tayyorlaydi hamda mavzu bo'yicha professor-o'qituvchi tomonidan berilgan mustaqil ish va testlarni yechadi. Mustaqil ta'lim natijalari reyting tizimi asosida baholanadi.

Uyga vazifalarni bajarish, qo'shimcha darslik va adabiyotlardan yangi bilimlarni mustaqil o'rganish, kerakli ma'lumotlarni izlash va ularni topish yo'llarini aniqlash, internet tarmoqlaridan foydalanib ma'lumotlar to'plash va ilmiy izlanishlar olib borish, ilmiy to'garak doirasida yoki mustaqil ravishda ilmiy manbalardan foydalanib ilmiy maqola va ma'ruzalar tayyorlash kabilar talabalarning darsda olgan bilimlarini chuqurlashtiradi, ularning mustaqil fikrlash va ijodiy qobiliyatini rivojlantiradi. Shuning uchun ham mustaqil ta'limsiz o'quv faoliyati samarali bo'lishi mumkin emas.

"Ichki audit" fanidan mustaqil ish majmuasi fanning barcha mavzularini

qamrab olgan va quyidagi mavzu ko'rinishida shakllantirilgan.

1-MODUL. ICHKI AUDITNING NAZARIY ASOSLARI
"Ichki audit" fanining o'ziga xos xususiyatlari va fanlar tizimida tutgan o'rni.
"Ichki audit" fanining nazariy asoslari
Ichki auditning me'yoriy-huquqiy asoslari.
Korxona va tashkilotlarda ichki audit xizmatini tashkil etish.
Korxona va tashkilotlarda ichki auditni rejalashtirish.
Ichki audit usullari va ularning tavsifi.
Ichki auditni o'tkazish tartiblari.
2-MODUL. ICHKI AUDITNI O'TKAZISH XUSUSIYATLARI
Hisobning alohida bo'limlarida ichki auditni o'tkazish xususiyatlari
Ichki auditda biznes jarayonlar va risklar.
Ichki audit natijalarini umumlashtirish va rasmiylashtirish.

Magistrantlar mustaqil ishini tashkil etishda fani xususiyatlarini, shuningdek magistrantning o'zlashtirish darajasi va qobiliyatini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalaniladi:

ayrim nazariy mavzularni o'quv adabiyotlari va audit standartlari yordamida mustaqil o'zlashtirish;
berilgan mavzular bo'yicha referat tayyorlash;
seminar va amaliy mashgulotlarga tayyorgarlik ko'rish;
amaliyotdagi mavjud muammolarning yechimini topish;
ilmiy maqola, anjumanga ma'ruza tezislarini tayyorlash;
fanning eng dolzarb muammolarini qamrab oluvchi referatlar yozish;
nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llash;
amaliyotdagi mavjud muammolarning yechimini topish;
ilmiy maqola, anjumanga dokladlar, ma'ruza tezislarini tayyorlash;
o'rganilayotgan fan bo'yicha mavjud asosiy ilmiy adabiyotlarga annotatsiya yozish va boshqalar.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

V. Fan bo'yicha kurs ishi (loyihasi)

Fan bo'yicha kurs ishlari o'quv rejada ko'zda tutilmagan.
O'quv rejada fan bo'yicha kurs ishi ko'zda tutilmagan.

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- amaliyotlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni tayyorlash;
- individual loyihalar;

jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

Scanned with CamScanner

VII. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida magistrant:

- ichki audit funktsiyalari;
- ichki auditda qo'llaniladigan usullari *haqida tasavvurga ega bo'lishi;*
- ichki auditning rejasi va dasturini;
- hisobning alohida bo'limlarida ichki auditni o'tkazish usullarini;
- ichki audit natijalarini umumlashtirishni *bilishi va ulardan foydalana olishi;*
- ichki nazorat tizimini baholash;
- xo'jalik yurituvchi sub'ektning moliyaviy-xo'jalik faoliyatini tahlil qilish;
- ichki audit tekshiruvini o'tkazish *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak;*
- ichki audit xizmati ishining samaradorligini baholash;
- ichki audit tekshiruvi natijalari bo'yicha auditorlik hisobotini tuzish *malakalariga ega bo'lishi kerak.*

VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, mustaqil ta'lim bo'yicha berilgan topshiriqlarni bajarish hamda yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish talab qilinadi.

Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar:

1. Qo'ziev I., Avloqulov A., Sherimbetov I. Ichki audit. O'quv qo'llanma-T.: «Iqtisod-moliya», 2015. – 220 b.
2. Kuziev I., Tuychiev A., Xojiev M., Yakubov M. Vnutrenniy audit. Uchebnoe posobie. –T.: "IQTISOD-MOLIYa", 2019. – 420 s.
3. Tuychiev A., Qo'ziev I., Avloqulov A., Sherimbetov I., Avazov I. Audit: Darslik. -T.: Iqtisod Moliya, 2019 y. – 430 b.
4. Иванова Т.Н. Внутренний аудит системы внутреннего контроля. Институт профессиональных бухгалтеров и аудиторов России. М. 2014. 362 с.
5. Савин А. А., Савин И. А., Савин А. А. Аудит. Учебник и практикум для академического бакалавриата. М. Юрайт. г. 2015. 599 с.
6. Кеворкова Ж. А., Карпова Т.П., Савин А.А., Ахтамова Г.А. Внутренний аудит. Учебники и учебные пособия для вузов. М.: Юнити-Дана, г.2015. 319 с.

Qo'shimcha adabiyotlar:

7. O'zbekiston Respublikasining 2016 yil 13 apreldagi "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi Qonuni // Xalq so'zi gazetasi.2016 yil 14 aprel.
8. O'zbekiston Respublikasining 2021 yil 25 fevraldagi "Auditorlik faoliyati to'g'risida"gi Qonuni. www.lex.uz. 2021 yil 25 fevral.
9. "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli Farmoni. www.lex.uz
10. O'zbekiston Respublikasining "Aksiyadorlik jamiyatlari to'g'risida"gi Qonuni (yangi tahriri). 2016 yil 13 aprel. www.lex.uz
11. O'zbekiston Vazirlar Mahkamasining 2006 yil 16 oktyabrdagi №215 conli "Ustav fondida davlat ulushi bo'lgan kopxonalarning samarali boshqarilishini va davlat mulkining zarur darajada hisobga olinishini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'ricida" Qarorining 2-ilovasi "Korxonalarda ichki audit xizmati to'g'ricida Nizom". www.lex.uz
12. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 488 b.
13. Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. - Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 104 b.
14. Дьяконова О. С., Рогуленко Т. М., Гузь В. А., Пономарева С. В., Бодяко А. В. Внутренний аудит. Учебник. М., КноРус. 2016 – 182 с.

Internet saytlari

15. http://www.lex.uz (O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi)
16. http:// www.mf.uz (O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi rasmiy sayti)
17. https://www.theiia.org. – Xalqaro ichki auditorlar instituti rasmiy sayti. (The institute of internal auditors of North Amerika).
18. http://www.aicpa.org (American Institute of Certified Public Accountants)
19. http://www. ziyonet.uz (Axborot ta'lim tarmog'i)

Ushbu "ichki audit" fanning o'quv dasturi 70410101 – "Buxgalteriya hisobi (tarmoqlar va sohalar bo'yicha), 70410102 – "Audit" (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)" magistratura mutaxassisliklari uchun tanlov fani sifatida "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasi tomonidan ishlab chiqilgan.

Fanning o'quv dasturi Qarshi muhandislik iqtisodiyot instituti "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasining 2022 yil "22" 06. dagi 21 -sonli, "Iqtisodiyot" fakulteti Uslubiy komissiyasining 2022 yil "24" 06 dagi 11-sonli, institut Uslubiy Kengashining 2022 yil "25" 06. dagi 11 -sonli yig'ilishlarida ko'rib chiqilgan va ma'qullangan.

Fanning o'quv dasturi Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti Kengashning 2022 yil 28.06. dagi 11 son yig'ilishi qarori bilan tasdiqlangan

Fan/modul uchun mas'ul:

Jumayeva G. "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasi dotsenti, i.f.n.

TAQRIZCHILAR:

Ergasheva Z.E. – Qashqadaryo viloyat MCHJ shaklidagi "Audit-hisob" markazi Auditorlik tashkiloti bosh direktori (Kadrlar buyurtmachisi)

Alikulov A.T-QarMII, "BHvaA" kafedrasi mudiri, i.f.f.d (PhD).

Scanned with CamScanner